

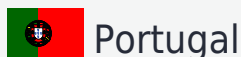
[Startside](#) > ... > [Familieretlige Forhold Og Arv](#) > [Skilsmisse Og Separation](#) > Portugal

Skilsmisse og separation

Indholdet er leveret af

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?

I Portugal kan skilsmisse opnås efter fælles overenskomst eller uden samtykke fra den ene af ægtefællerne (artikel 1773, stk. 1, i den civile lovbog).

Den første form forudsætter, at parterne indgår en aftale om opløsning af ægteskabet samt i princippet om betaling af underholdsbidrag til den af ægtefællerne, der har behov for et sådant, om udøvelse af forældremyndigheden over mindreårige børn og om, hvem der skal overtage den fælles bolig, samt om, hvad der skal ske med eventuelle kæledyr (artikel 1775, stk. 1, i den civile lovbog).

Et søgsmål med påstand om skilsmisse uden samtykke fra den ene af ægtefællerne anlægges ved domstolene af den ene ægtefælle mod den anden under påberåbelse af en af de i loven anførte grunde, som uanset den skyld, der kan tillægges ægtefællerne, beviser ægteskabets definitive sammenbrud (artikel 1773, stk. 3, og artikel 1781 i den civile lovbog).

2 Hvad anses for skilsmissegrund?

Ved en sag om skilsmisse efter fælles overenskomst behøver parterne ikke at afsløre grunden til deres begæring.

Følgende grunde kan danne grundlag for skilsmisse uden samtykke fra den ene af ægtefællerne (artikel 1781 i den civile lovbog):

1. en faktisk separation i ét år. Ved faktisk separation forstås det forhold, at samlivet mellem ægtefællerne er ophævet, og at der fra den enes eller begges side er et ønske om ikke at genoptage samlivet (artikel 1782 i den civile lovbog)
2. en ændring i den anden ægtefælles mentale evner, som har varet i mere end et år, og som ved sin alvor ødelægger muligheden for en fortsættelse af samlivet
3. fravær, uden at den fraværende giver lyd fra sig i en periode på mindst et år
4. øvrige forhold, som uanset ægtefællernes skyld godtgør ægteskabets uoprettelige sammenbrud.

3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:

3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?

En skilsmisse opløser ægteskabet og har de samme retsvirkninger som en opløsning ved død på nær de i loven fastsatte undtagelser (artikel 1788 i den civile lovbog).

Virkningerne af skilsmissen træder i kraft på det tidspunkt, hvor skilsmisedommen bliver endelig, men regnes fra datoen, hvor sagen blev anlagt for så vidt angår formueforholdet mellem ægtefællerne (artikel 1789, stk. 1, i den civile lovbog).

Hvis ægtefællernes faktiske separation bevises under sagen, kan hver af dem anmode om, at virkningerne af skilsmissen regnes fra datoen, hvor separationen begyndte, hvilket fastsættes i dommen (artikel 1789, stk. 2, i den civile lovbog).

Uanset skilsmissen kan ægtefællerne beholde den andens efternavn, når denne giver sit samtykke, eller domstolen giver sin bemyndigelse på baggrund af dertil påberåbte årsager. Den tidligere ægtefælles samtykke kan indhentes via et dokument fra notaren, ved en erklæring for retten (skriftlig registrering i sagsakterne om ægtefællens udtrykkelige hensigt) eller en erklæring afgivet over for en medarbejder ved civilstandsregistret. Begæringen om retslig bemyndigelse til brug af den tidligere ægtefælles efternavn kan indgives ved skilsmissesøgsmålet eller ved et selvstændigt søgsmål, også efter at skilsmissen er bevilget (artikel 1677b i den civile lovbog).

3.2 deling af ægtefællernes formue?

I tilfælde af skilsmisse må ingen af ægtefællerne få mere, end de ville have fået, hvis ægteskabet var blevet indgået under ordningen med formuefællesskab med hensyn til erhvervelser under ægteskabet (artikel 1790 i den civile lovbog).

Hver ægtefælle mister alle de goder, som denne har modtaget eller skulle modtage fra den anden ægtefælle eller fra tredjemand på baggrund af ægteskabet eller på baggrund af sin status som gift, uanset om ordningen er indstiftet før eller efter ægteskabets indgåelse (artikel 1791 i den civile lovbog).

Virkningerne af skilsmissen træder i kraft på det tidspunkt, hvor skilsmisedommen bliver endelig, men regnes fra datoen, hvor sagen blev anlagt for så vidt angår formueforholdet mellem ægtefællerne (artikel 1789, stk. 1, i den civile lovbog).

Hvis ægtefællernes faktiske separation bevises under sagen, kan hver af dem anmode om, at virkningerne af skilsmissen regnes fra datoen, hvor separationen begyndte, hvilket fastsættes i dommen (artikel 1789, stk. 2, i den civile lovbog).

Retten kan på begæring af en af ægtefællerne give denne retten til at overtage lejemålet for den fælles bolig, uanset om denne tilhører dem i fællesskab eller tilhører den anden ægtefælle, idet retten især skal tage højde for hver enkelt ægtefælles behov og de fælles børns tarv. Det nævnte lejemål underkastes reglerne for lejemål af boliger, idet retten dog skal fastsætte lejekontraktens betingelser efter at have hørt begge ægtefæller og kan opsigte lejemålet på begæring af udlejer, når påkommende omstændigheder måtte berettige det. Aftalen, der er indgået enten ved ægtefællernes godkendelse af aftalen eller ved retsafgørelse, kan ændres ifølge de generelle vilkår for frivillig retspleje (artikel 1793 i den civile lovbog).

3.3 ægtefællernes mindreårige børn?

I tilfælde af skilsmisse, separation, erklæring om ægteskabets ugyldighed eller annullering skal børnenes opholdssted, de underholdsbidrag, de har krav på, og måden, hvorpå de skal betales, fastsættes efter aftale mellem forældrene og godkendes af retten (eller af registerføreren ved civilstandsregistret (*Conservador do Registo Civil*)) i sager om separation og skilsmisse efter fælles overenskomst (artikel 1905, stk. 1, og artikel 1776a i den civile lovbog).

Proceduren for regulering af forældreansvaret ved *Conservatória do Registo Civil* er reguleret i civilstandslovens artikel 274a, 274b og 274c.

Foreligger der ikke en sådan aftale, vil retten træffe en afgørelse i overensstemmelse med det mindreårige barns tarv, herunder at barnet opretholder et nært forhold til begge forældre, at der fremmes og accepteres aftaler eller træffes beslutninger til fremme af gode muligheder for kontakt med begge forældre og ansvarsdeling mellem dem. Forældremyndigheden kan tillægges enhver af forældrene, en tredje person eller en opdragelses- eller forsorgsinstitution (artikel 1906, stk. 8, i den civile lovbog).

For yderligere oplysninger om dette punkt henvises til faktabladet om "[Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret](#)".

3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?

Hver ægtefælle skal forsørge sig selv efter en skilsmisse. Hver ægtefælle har ret til underholdsbidrag uanset typen af skilsmisse. Ud fra en indlysende rimelighedsbetragtning kan retten til underholdsbidrag afvises (artikel 2016, stk. 1, 2 og 3, i den civile lovbog).

Ved fastsættelse af størrelsen af underholdsbidraget skal retten tage højde for ægteskabets varighed, bidraget til familiens økonomi, ægtefællernes alder og helbred, deres faglige kvalifikationer og deres muligheder for at arbejde, den tid, de skal bruge til opfostring af de fælles børn, deres indkomst og andre indtægter og generelt set alle de omstændigheder, der kan påvirke den modtagende ægtefælles behov og den ydende ægtefælles økonomiske muligheder (artikel 2016a, stk. 1, i den civile lovbog).

Retten skal give forrang til underholdspligt over for den bidragspligtige ægtefælles barn i forhold til pligten over for den tidligere ægtefælle som følge af skilsmissen (artikel 2016a, stk. 2, i den civile lovbog).

Den bidragsberettigede ægtefælle har ikke ret til at kræve, at den levestandard, den pågældende havde under ægteskabet, opretholdes (artikel 2016a, stk. 3, i den civile lovbog).

For yderligere oplysninger om dette punkt henvises til faktabladet om "[Underholdsbidrag](#)".

4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?

En separation opløser ikke ægteskabet, men ophæver pligten til samliv og omsorg uden at ophæve retten til underholdsbidrag. Med hensyn til formuegoder har en separation samme virkning som en opløsning af ægteskabet (artikel 1795a i den civile lovbog).

En separation slutter enten ved en forsoning af ægtefællerne eller ved ægteskabets opløsning (artikel 1795b i den civile lovbog).

5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?

Årsagerne til skilsmisse gælder tilsvarende ved separation uden begge ægtefællers samtykke eller efter fælles overenskomst (artikel 1794 i den civile lovbog).

6 Hvilke retlige følger har en separation?

Som omtalt i svaret på spørgsmål 4 ophæver separationen samlivs- og omsorgsforpligtelsen uden at ophæve retten til underholdsbidrag. Med hensyn til aktiverne har en separation samme virkning som en opløsning af ægteskabet (artikel 1795a i den civile lovbog).

Bestemmelserne for skilsmisse gælder tilsvarende for separation (artikel 1794 i den civile lovbog).

En separation kan ophøjes til skilsmisse, men separation er ikke en forudsætning for skilsmisse eller et skridt i skilsmissesagen. Er ægtefællerne ikke blevet forsonet et år efter, at afgørelsen om separation uden begge ægtefællers samtykke eller efter fælles overenskomst fik retskraft, kan enhver af ægtefællerne begære separationen ophøjet til skilsmisse. Hvis begge ægtefæller anmoder om ophøjelse til skilsmisse, behøver den anførte periode ikke blive overholdt, og der afsiges umiddelbart dom (artikel 1795d, stk. 1 og 2, i den civile lovbog).

Anmoder en af ægtefællerne om, at separationen ophøjes til skilsmisse, vil den anden personligt eller gennem den førstes retlige repræsentant blive underrettet om muligheden for at indgive appel — som kun kan baseres på forsoning af ægtefællerne — inden for en frist på 15 dage (artikel 993, stk. 3 og 4, i den civile retsplejelov). Efter bevisoptagelse træffer dommeren afgørelse i appelsagen inden for 15 dage (artikel 986, stk. 3, i den civile retsplejelov).

Det er også muligt at anmode om, at separation ophøjes til skilsmisse, ved et civilstandsregister (*Conservatória do Registo Civil*) (artikel 5, stk. 1, litra e), og artikel 6 i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence). Anmodningen, som skal være

faktisk og retligt begrundet, skal indgives på civilstandsregistrets kontor vedlagt bevismateriale og dokumentation (artikel 7, stk. 1, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Den sagsøgte opfordres til at indgive appel inden for 15 dage, fremlægge beviser og vedlægge dokumentation (artikel 7, stk. 2, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Hvis der ikke indgives appel, og det konstateres, at de af sagsøger anførte forhold er blevet anerkendt, kontrollerer registerføreren efter kontrol af, at de retlige krav er opfyldt, at begæringen tages til følge (artikel 7, stk. 3, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Hvis der indgives appel, fastsætter registerføreren tid til et mæglingsforsøg, der skal afholdes inden for 15 dage, og kan fastsætte udførelse af retshandlinger og fremlæggelse af det nødvendige bevismateriale til kontrol af de retlige krav (artikel 7, stk. 4 og 5, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Har sagsøgte ikke indgivet appel, og det viser sig umuligt at nå frem til en aftale, anmodes parterne om at gøre deres stilling gældende og fremlægge nye beviser inden otte dage. Sagen henvises herefter til en førsteinstansret med kompetence i sagen i den retskreds, hvor civilstandsregistret er beliggende (artikel 8 i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Når sagen er henvist til retten, foranstalter dommeren bevisoptagelse og berammer retsmødet (artikel 9 i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?

En "annullering af ægteskabet" betyder en ophævelse af ægteskabets retsvirkninger ved påberåbelse af en relevant fejl.

8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?

Ægteskabet kan annulleres (artikel 1631 i den civile lovbog):

1. hvis der foreligger en afgørende hindring (absolut eller relativ)
2. ved manglende samtykke eller samtykke, der er behæftet med fejl, eller under tvang fra den ene eller begge ægtefællers side
3. hvis det er indgået uden tilstedeværelse af vidner, når dette er krævet ifølge loven.

Følgende er absolutte hindringer for, at den pågældende person kan indgå ægteskab med en anden (artikel 1601 i den civile lovbog):

1. den pågældende er under 16 år
2. notorisk demens (også indgået i en klar periode) og værgemål eller lavværgemål på baggrund af psykiske problemer
3. hvis der foreligger binding på grund af et tidligere ikke opløst ægteskab, uanset om der er tale om katolsk eller borgerligt ægteskab, selv om der ikke er påtegning derom i civilstandsregistret.

Følgende er relative hindringer for, at den pågældende person kan indgå ægteskab med en anden (artikel 1602 i den civile lovbog):

1. slægtskab i lige linje
2. tidligere forældremyndighedsforhold
3. slægtskab i anden grad i sidelinjen
4. svogerskab i lige linje
5. en af ægtefællerne er dømt som gerningsmand til eller medskyldig i forsætligt manddrab, også selv om

det ikke er gennemført, på den andens ægtefælle.

Ægteskabet kan annulleres på grund af manglende samtykke (artikel 1635 i den civile lovbog):

1. Hvis en af parterne på tidspunktet for ægteskabets indgåelse ikke var bevidst om sine handlinger på grund af invaliditet som følge af ulykke eller af andre grunde.
2. Hvis en af parterne blev vildledt med hensyn til den anden parts fysiske identitet.
3. Hvis samtykkeerklæringen fremkom ved afpresning gennem fysisk tvang.
4. Hvis samtykket blev simuleret.

Det fejlbehæftede samtykke er kun relevant med henblik på annullering, når det er baseret på den anden ægtefælles væsentlige personlige egenskaber, og det bevises, at ægteskabet ikke med rimelighed ville være blevet indgået uden det (artikel 1636 i den civile lovbog).

Ægteskaber indgået under moralsk tvang kan annulleres, hvis en af parterne udsættes for alvorlige og ulovlige trusler og nærer begrundet frygt for, at de realiseres (artikel 1638, stk. 1, i den civile lovbog).

Hvis en person bevidst og ulovligt aftvinger den anden part en samtykkeerklæring med løfte om at befri den pågældende for uforudseelig skade eller skade påført af andre, svarer dette til en ulovlig trussel (artikel 1638, stk. 2, i den civile lovbog).

Samtykkeerklæringen under ægteskabets indgåelse skaber ikke blot formodning for, at ægtefællerne ønsker at gifte sig, men at deres samtykke ikke er behæftet med fejl eller fremkommet under tvang (artikel 1634 i den civile lovbog).

9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?

Annulleringen af et civilt ægteskab, som er indgået i god tro hos begge ægtefæller, træder i kraft i forhold til dem selv og tredjemand, når afgørelsen herom bliver endelig og bindende (artikel 1647, stk. 1, i den civile lovbog).

Hvis kun den ene ægtefælle indgik aftalen i god tro, er det kun den ægtefælle, der kan gøre krav på fordelene ved den ægteskabelige status og gøre dem gældende over for tredjemand, forudsat at dette blot afspejler forholdet mellem ægtefællerne (artikel 1647, stk. 2, i den civile lovbog).

Den ægtefælle, som indgår ægteskab i undskyldelig uvidenhed om den fejl, der skaber ugyldighed eller annullering, eller hvis samtykke er fremkaldt gennem fysisk eller moralsk tvang, anses for at have indgået ægteskab i god tro (artikel 1648, stk. 1, i den civile lovbog).

Nationale domstole er alene ansvarlige for juridisk kendskab til god tro. Der består formodning om ægtefællernes gode tro (artikel 1648, stk. 2 og 3, i den civile lovbog).

Når ægteskabet er erklæret ugyldigt eller er annulleret, bevarer ægtefællen i god tro retten til underholdsbidrag, efter at afgørelsen er blevet endelig og bindende eller er registreret (artikel 2017 i den civile lovbog).

10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?

Før skilsmissesagen indledes, skal civilstandsregistret eller retten informere ægtefællerne om muligheden for familiemægling og formålene hermed (artikel 1774 i den civile lovbog og artikel 14, stk. 3, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Familiemægling er en udenretslig metode til at løse konflikter, som opstår i familieforhold, og hvor parterne med deres personlige og direkte deltagelse og med støtte fra en mægler prøver at komme frem til en aftale.

Brugen af dette alternative middel til konfliktløsning kan løse konflikter som følge af regulering, ændring og manglende overholdelse af udøvelsen af forældremyndighed, skilsmisse og separation, ændring af separation til skilsmisse, mægling mellem separerede ægtefæller, tildeling og ændring af foreløbigt eller endeligt

underholdsbidrag, tildeling af familiens hjem, nægtelse af retten til at bruge den anden ægtefælles efternavn og tilladelse til at bruge den tidligere ægtefælles efternavn (artikel 4 i bekendtgørelse nr. 13/2018 af 9. november 2018 om den familiemæglingssordning, der blev oprettet ved bekendtgørelse nr. 18 778/2007 af 22. august 2007 og godkender reglerne for udvælgelse af mæglere med henblik på mæglingssydelse som led i familiemæglingssordningen).

En familiemægler er en fagperson, som er godkendt af justitsministeriet (*Ministério da Justiça*) og har ansvaret for at afholde møder med henblik på uafhængigt og upartisk at hjælpe parterne til at nå frem til en indbyrdes aftale (artikel 7 i bekendtgørelse nr. 13/2018 af 9. november 2018 om den familiemæglingssordning, der blev oprettet ved bekendtgørelse nr. 18 778/2007 af 22. august 2007 og godkender reglerne for udvælgelse af mæglere med henblik på mæglingssydelse som led i familiemæglingssordningen).

Skilsmisse efter fælles overenskomst kan søges på civilstandsregistret undtagen i situationer som følge af en aftale opnået under sagen om skilsmisse uden samtykke fra den ene af ægtefællerne (artikel 1779 i den civile lovbog), og forudsat at begæringen om skilsmisse efter fælles overenskomst er ledsaget af en detaljeret liste over parrets fælles aktiver, aftale om, hvem der skal overtage den fælles bolig, aftale om betaling af underholdsbidrag til den ægtefælle, der har brug for dette, og en attest for den dom, der fastsætter forældremyndigheden for eventuelle mindreårige børn, eller en aftale herom, hvis dette ikke tidligere er blevet fastsat af domstolene (artikel 272, stk. 1, i civilstandsloven).

11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?

Separation og skilsmisse efter fælles overenskomst

Der kan indsendes begæring om separation og skilsmisse efter fælles overenskomst til civilstandsregistret af begge ægtefæller efter fælles aftale. Begæringen skal vedlægges følgende dokumenter (artikel 272, stk. 1, i civilstandsloven):

1. en specificeret beskrivelse af de fælles ejendele med angivelse af de respektive værdier eller, hvis ægtefællerne vælger at dele disse ejendele, en aftale om deling eller en ansøgning om at få udarbejdet en sådan aftale
2. en attest for dommen om fastsættelse af forældremyndigheden eller en aftale om udøvelse af forældremyndigheden for eventuelle mindreårige børn, hvis dette ikke tidligere er blevet fastsat af domstolene
3. en aftale om betaling af underholdsbidrag til den ægtefælle, der har brug for dette
4. en aftale om, hvem der skal overtage familiens bolig
5. en eventuel ægtepagt.

Medmindre andet er fastsat i de indleverede dokumenter, går man ud fra, at aftalerne skal gælde både under sagen og i tiden derefter (artikel 272, stk. 4, i den civile lovbog).

En sag om separation eller skilsmisse efter fælles overenskomst indledes ved at indlevere en begæring underskrevet af ægtefællerne eller disses fuldmægtige til civilstandsregistret. Begæringen vedlægges ovennævnte dokumenter og vielsesattesten (artikel 14, stk. 1 og 2, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Efter at have modtaget begæringen vil registerføreren indkalde ægtefællerne til et møde, hvor det kontrolleres, at de retlige forudsætninger er opfyldt (artikel 1776, stk. 1, i den civile lovbog). På mødet orienteres ægtefællerne om muligheden for at søge familiemægling. Ønsker ægtefællerne stadig at blive skilt, gennemgås aftalerne, og ægtefællerne opfordres til at ændre dem, såfremt de ikke på behørig vis tilgodeser den ene af parternes eller børnenes tarv. Der kan foretages retshandlinger og optages beviser med det formål. Hvis de retlige krav er opfyldt, og de førnævnte procedurer er overholdt, tager registerføreren begæringen til følge (artikel 14, stk. 3, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Indleveres der en aftale om udøvelse af forældremyndigheden over mindreårige børn, henvises sagen til

anklagemyndigheden ved den førsteinstansret, der har sagskompetence i den retskreds, civilstandsregistret hører hjemme, således at denne kan afgive en udtalelse om aftalen inden for en frist på 30 dage (artikel 14, stk. 4, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

Mener anklagemyndigheden, at aftalen ikke på behørig vis tilgodeser de mindreårige børns tarv, kan parterne ændre den i overensstemmelse dermed eller indlevere en ny aftale. I sidstnævnte tilfælde vil aftalen blive sendt til ny vurdering hos anklagemyndigheden. Mener anklagemyndigheden, at aftalen på behørig vis tilgodeser de mindreårige børns tarv, eller har ægtefællerne ændret aftalen i overensstemmelse med anklagemyndighedens krav, bevilges skilsmissem (artikel 14, stk. 5 og 6, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence).

I de situationer, hvor parterne ikke er enige i de ændringer, der er krævet af anklagemyndigheden, og hvor de opretholder ønsket om skilsmisse, og/eller de indsendte aftaler ikke i tilstrækkelig grad beskytter den ene ægtefælles tarv, bevilges der ikke skilsmisse, og skilsmissemagen henvises til retten i den retskreds, som civilstandsregistret hører under (artikel 14, stk. 7, i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 — sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence — og artikel 1778 i den civile lovbog).

Efter at have modtaget sagen gennemgår dommeren de aftaler, ægtefællerne har fremsendt, og opfordrer dem til at ændre dem, hvis de ikke beskytter den ene ægtefælles eller deres børns tarv (artikel 1778a, stk. 2, i den civile lovbog).

Dommeren fastsætter herefter følgerne af skilsmissem vedrørende de punkter, ægtefællerne ikke har ændret. Såfremt en af aftalerne ikke i tilstrækkelig grad beskytter en af ægtefællernes tarv, kan der med henblik herpå og i forbindelse med de foreslåede ændringer træffes afgørelse om udførelse af retshandlinger og fremskaffelse af de ønskede beviser (artikel 1778a, stk. 3 og 4, i den civile lovbog).

Ved fastsættelse af følgerne af skilsmissem skal dommeren ikke kun tilskynde til, men også tage hensyn til ægtefællernes aftale (artikel 1778a, stk. 6, i den civile lovbog).

Der bevilges herefter skilsmisse efter fælles overenskomst, som registreres i det relevante register (artikel 1778a, stk. 5, i den civile lovbog).

Der bevilges herefter skilsmisse efter fælles overenskomst, som registreres i det relevante register. Begæringer om separation eller skilsmisse efter fælles overenskomst indgives til retten, forudsat at parterne ikke vedlægger nogen af de førnævnte aftaler (artikel 1778a, stk. 1, i den civile lovbog).

I så fald indgives skilsmissebegæringen til retten. Når begæringen er modtaget, gennemgår dommeren de aftaler, ægtefællerne har fremsendt, og opfordrer dem til at ændre dem, hvis aftalerne ikke beskytter den ene ægtefælles eller deres børns tarv. Retten træffer afgørelse om følgerne af skilsmissem vedrørende de punkter, ægtefællerne ikke har aftalt, og kan med henblik herpå og i forbindelse med de fremsendte aftaler træffe afgørelse om foretagelse af retshandlinger og fremskaffelse af de ønskede beviser. Ved fastsættelse af følgerne af skilsmissem skal dommeren ikke kun fremme, men også tage hensyn til ægtefællernes aftale. Der bevilges herefter skilsmisse efter fælles overenskomst, som registreres i det relevante register (artikel 1778a, stk. 2, 3, 4, 5 og 6, i den civile lovbog).

Separation og skilsmisse uden begge ægtefællers samtykke

Begæringer om separation eller skilsmisse uden begge ægtefællers samtykke indgives til domstolen i familieretlige sager og sager om mindreårige (*Juízo de Família e Menores*) eller, hvis en sådan ikke findes, for den stedligt kompetente underret (*Juízo Local Cível* eller *Juízo de Competência Genérica*) (artikel 122, stk. 1, litra c), i loven om retssystemets opbygning). Stedlig kompetence fastsættes på baggrund af sagsøgers (den, der anlægger søgsmålet) bopæl eller opholdssted (artikel 72 i den civile retsplejelov).

Bestemmelserne for skilsmisse gælder tilsvarende for separation (artikel 1794 i den civile lovbog).

En separation slutter enten ved en forsoning af ægtefællerne eller ved ægteskabets opløsning. (Artikel 1795 i den civile lovbog)

Hver af ægtefællerne kan anmode om en skilsmisse uden samtykke fra den anden ægtefælle på grund af faktisk separation i et helt år, en så alvorlig ændring i de mentale evner hos den anden ægtefælle, at det ødelægger muligheden for en fortsættelse af samlivet, idet tilstanden skal have varet i mere end et år, og på grund af fravær, uden at den fraværende giver lyd fra sig i en tidsperiode på mindst et år, samt andre forhold, som, uanset hvilken fejl der tillægges ægtefællerne, viser ægteskabets uoprettelige sammenbrud (artikel 1781 i den civile lovbog).

Den forurettede ægtefælle har ret til at søge om erstatning for den skade, den anden ægtefælle har forvoldt, under de generelle vilkår for erstatningsansvar og ved de almindelige domstole (artikel 1792, stk. 1, i den civile lovbog).

Den ægtefælle, som søgte skilsmisse på grund af en ændring i de mentale evner hos den anden ægtefælle, skal godtgøre den pågældende den personlige skade, ægteskabets opløsning forårsager. Begæringen skal indgives under selve skilsmissesagen (artikel 1792, stk. 2, i den civile lovbog).

Hvis grunden til skilsmisse er en ændring i de mentale evner hos den anden ægtefælle, som har varet i mere end et år og er så alvorlig, at det ødelægger muligheden for en fortsættelse af samlivet, og fravær, uden at den fraværende giver lyd fra sig i en periode på mindst et år, kan kun den ægtefælle, der påberåber sig en ændring i den anden ægtefælles mentale evne eller den anden ægtefælles fravær, søge skilsmisse (artikel 1785, stk. 1, i den civile lovbog).

Såfremt den ægtefælle, som kan begære skilsmisse, er en ledsaget voksen, kan sagen anlægges af vedkommende eller af vedkommendes ledsager, hvis ledsageren er indrømmet repræsentationsbeføjelser, med rettens bemyndigelse. Er ledsageren den anden ægtefælle, kan sagen anlægges på vegne af indehaveren af handleretten, af en af dennes familiemedlemmer i lige linje eller op til tredje grad i sidelinjen eller af anklagemyndigheden (artikel 1785, stk. 2, i den civile lovbog).

Retten til skilsmisse overføres ikke ved død, men sagsøgers arvinger kan fortsætte søgsmålet med henblik på de formueretlige retsvirkninger, hvis sidstnævnte dør under sagen. På samme måde kan sagen fortsætte mod sagsøgtes arvinger (artikel 1785, stk. 3, i den civile lovbog).

Når stævningen er indleveret, og hvis sagen kan fortsætte, fastsætter dommeren et tidspunkt for et forsøg på mægling, og både sagsøger og sagsøgte vil blive indkaldt til at deltage personligt (artikel 931, stk. 1, i den civile retsplejelov).

Mislykkes mæglingen, vil retten søge at nå frem til en aftale mellem ægtefællerne om skilsmisse efter fælles overenskomst, og hvis der nås en aftale, eller hvis ægtefællerne har valgt skilsmisse efter fælles overenskomst på et tidspunkt under processen, følger processen tilsvarende forløbet for den type skilsmisse (artikel 1779, stk. 2, i den civile lovbog).

Kan dommeren ikke opnå ægtefællernes aftale vedrørende skilsmisse eller separation efter fælles overenskomst, vil han søge at opnå ægtefællernes aftale om underholdsbidrag og om forældremyndighed. Retten vil også, hvor det er relevant, forsøge at etablere en aftale mellem ægtefællerne om benyttelse af familiens hjem, mens sagen verserer (artikel 931, stk. 2, i den civile retsplejelov).

I et forsøg på mægling eller på et andet tidspunkt under sagen kan parterne indgå aftale om skilsmisse eller separation efter fælles overenskomst, forudsat at de nødvendige forudsætninger er opfyldt (artikel 931, stk. 3, i den civile retsplejelov).

Hvis den ene parts tilslutning mangler, eller mægling viser sig umulig, træffer dommeren afgørelse om, at sagsøgte skal indgive sit svarskrift inden for 30 dage. På forkyndelsestidspunktet afleveres en genpart af stævningen til sagsøgte (artikel 931, stk. 5, i den civile retsplejelov).

Er det umuligt at finde sagsøgte, og alle bestræbelser ifølge retsplejeloven er gjort for at lokalisere den pågældende, men uden held, er den fastsatte mæglingdag ugyldig, og sagsøgte skal indkaldes ved offentlig bekendtgørelse med henblik på at indgive sit svarskrift (artikel 931, stk. 6, i den civile retsplejelov).

Efter udløbet af fristen for indgivelse af svarskrift følger sagen den almindelige procedure. Under proceduren identificeres tvistens genstand, og bevisgrundlaget meddeles. Det afsluttende retsmøde finder sted under denne

proces sammen med fremlæggelse af beviser. Efter det afsluttende retsmøde lukkes sagen og sendes til dommeren, som afsiger en dom inden for 30 dage (artikel 932 i den civile retsplejelov).

Der kan begæres separation i et modkrav, selv om sagsøger har begæret skilsmisse. Har sagsøger begæret separation, kan sagsøgte også begære skilsmisse i et modkrav. I disse tilfælde bør der træffes afgørelse om skilsmisse, hvis der gives medhold i såvel stævningen som modkravet (artikel 1795 i den civile lovbog).

Annulering af ægteskab

Annulering af ægteskab kan ikke gøres gældende til noget formål, det være sig retsligt eller udenretsligt, så længe den ikke er anerkendt ved dom i et søgsmål anlagt med dette særlige formål (artikel 1632 i den civile lovbog).

Denne sag anlægges ved domstolen for familieretlige sager og sager om mindreårige ved indgivelse af en stævning i form af et processkrift med angivelse af parterne, redegørelse for relevante forhold og til sidst en påstand (artikel 22, stk. 1, litra d), i loven om retssystemets opbygning).

Kompetencen til at anlægge en sådan sag varierer efter grunden til kravet (*se svaret på spørgsmål 8*).

Ægtefællerne eller en af deres familiemedlemmer i lige linje eller op til fjerde grad i sidelinjen, arvinger og ægtefællernes adoptivforældre og anklagemyndigheden er kompetente til at anlægge eller fortsætte en sag om annullering baseret på en absolut hindring. Ud over disse personer kan et søgsmål endvidere anlægges eller fortsættes af en værge eller lavværge i tilfælde af umyndighed, værgemål eller lavværgemål på grund af psykisk lidelse samt af lovovertræderens første ægtefælle i tilfælde af bigami (artikel 1639 i den civile lovbog).

En annullering på baggrund af simulering kan kræves af ægtefællerne eller af enhver person, der har lidt skade ved ægteskabet. I de øvrige tilfælde med manglende samtykke kan et søgsmål om annullering af ægteskab kun anlægges af den ægtefælle, der ikke har givet samtykke. Dog kan dennes slægtninge, besvogrede i lige linje, arvinger eller adoptivforældre fortsætte søgsmålet, hvis sagsøger afgår ved døden under sagen (artikel 1640 i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering begrundet i manglende samtykke kan kun anlægges af den ægtefælle, der er offer for fejlen eller tvangen, mens dennes slægtninge, besvogrede i lige linje, arvinger eller adoptivforældre kan fortsætte søgsmålet, hvis sagsøger afgår ved døden under sagen (artikel 1641 i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering begrundet i manglende vidner kan kun anlægges af anklagemyndigheden (artikel 1642 i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering begrundet i en absolut hindring bør anlægges:

1. i tilfælde af umyndighed, notorisk demens eller ledsagelse af en voksen uden rets- og handleevne, og når søgsmålet anlægges af den umyndige, senest seks måneder efter at personen er blevet myndig, har fået rets- og handleevne, eller ledsagelsen er ophørt. Anlægges søgsmålet af en anden person, skal dette ske senest tre år efter ægteskabets indgåelse, dog aldrig efter opnåelse af myndighed eller rets- og handleevne (artikel 1643, stk. 1, litra a), i den civile lovbog)
2. i tilfælde af dom for mord på den ene af parternes ægtefælle senest tre år efter indgåelse af ægteskabet (artikel 1643, stk. 1, litra b), i den civile lovbog)
3. i andre tilfælde, hvor der gælder en frist på højst seks måneder efter ægteskabets opløsning (artikel 1643, stk. 1, litra c), i den civile lovbog).

Anklagemyndigheden kan kun anlægge søgsmål indtil ægteskabets opløsning (artikel 1643, stk. 2, i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering begrundet i et ikke opløst tidligere ægteskab kan ikke anlægges eller fortsætte, så længe der verserer en sag om ugyldighed eller annullering af bigamistens første ægteskab (artikel 1643, stk. 3, i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering på grund af manglende samtykke fra en eller begge ægtefæller kan kun anlægges inden for tre år efter indgåelse af ægteskabet, eller hvis det manglende samtykke var ukendt for sagsøgeren, inden for seks måneder efter at denne har fået kendskab hertil (artikel 1644 i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering på grund af manglende samtykke forældes, hvis der ikke anlægges søgsmål inden for seks måneder efter ophøret af det manglende samtykke (artikel 1645 i den civile lovbog).

Et søgsmål om annullering på grund af manglende vidner kan kun anlægges inden for et år efter indgåelse af ægteskabet (artikel 1646 i den civile lovbog).

Stævningen skal ledsages af en vielsesattest og eventuelt (hvis alderen udgør grundlaget for påstanden) en fødselsattest for den pågældende ægtefælle.

Efter udløbet af fristen for indgivelse af svarskrift følger sagen førnævnte betingelser for den almindelige procedure som anført ovenfor.

Annulleringen anses for at være ophævet, og ægteskabet betragtes som gyldigt fra indgåelsen, hvis en af følgende begivenheder finder sted, før dommen om annulation bliver endelig:

1. hvis et barn, som ikke har nået ægteskabsalderen, bekræfter sit ægteskab for registerføreren og to vidner, efter at vedkommende er blevet myndig (artikel 1633, stk. 1, litra a), i den civile lovbog)
2. hvis ægteskabet bekræftes af den person, der var notorisk dement, eller som var en ledsaget voksen, efter at vedkommende har opnået retslig prøvelse af, at årsagerne til hindringen er ophørt med at eksistere (artikel 1633, stk. 1, litra b), i den civile lovbog)
3. hvis bigamistens første ægteskab kendes ugyldigt eller annulleres (artikel 1633, stk. 1, litra c), i den civile lovbog)
4. hvis manglen på vidner skyldes begrundede omstændigheder såsom dem, der anerkendes af registerføreren, forudsat at der ikke er tvivl om, at ægteskabet er indgået (artikel 1633, stk. 1, litra d), i den civile lovbog).

12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?

Ja, ordningen om retshjælp gælder alle domstole uanset sagstype.

(lov nr. 34/2004 af 29. juli 2004 — adgang til retsvæsen og domstole).

For yderligere oplysninger henvises til faktabladet "[Retshjælp](#)".

13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?

Ja. Sådanne kendelser kan altid appelleres (artikel 629 i den civile retsplejelov).

14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?

Hvis den pågældende retsafgørelse er afsagt i en EU-medlemsstat (med undtagelse af Danmark — betragtning 31 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003), anerkendes den i de andre medlemsstater i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003.

Er afgørelsen afsagt i Danmark, gælder der en særlig procedure for efterprøvelse af en udenlandsk dom (artikel 978 ff. i den civile retsplejelov).

Den domstol, der har kompetence til at prøve og stadfæste udenlandske retsafgørelser, er appeldomstolen på det sted, hvor den sagsøgte har bopæl (artikel 979 i den civile retsplejelov).

Under en sådan sag, hvor stævningen indeholder dokumentation for den afgørelse, der skal efterprøves, indstævnes modparten til inden for 15 dage at svare i sagen. Sagsøger kan svare senest ti dage efter modtagelse af sagsøgtes svarskrift (artikel 981 i den civile retsplejelov).

Når parterne har indgivet deres indlæg, og de foranstaltninger, som anses for ufravigelige, er truffet, overdrages sagen til parternes og anklagemyndighedens bedømmelse med henblik på procedure, således at hver part får 15 dage til dette formål (artikel 982, stk. 1, i den civile retsplejelov).

For at efterprøve dommen er det nødvendigt:

1. at der ikke hersker tvivl om ægtheden af det dokument, hvoraf dommen fremgår, og ej heller om afgørelsens rimelighed
2. at dommen har fået retskraft ifølge lovgivningen i det land, hvori den er afsagt
3. at dommen hidrører fra en udenlandsk domstol, hvis kompetence ikke er blevet anfægtet, og loven dermed er overtrådt, og at dommen ikke omhandler et sagsområde, der udelukkende hører under de portugisiske domstoles kompetence
4. at der ikke kan rejses indsigelse om lis pendens eller res judicata, eller at sagen skulle pådømmes ved en portugisisk domstol, medmindre det har været den udenlandske domstol, der har forhindret sagen
5. at sagsøgte er blevet indstævnet på behørig vis i søgsmålet i overensstemmelse med lovgivningen i den oprindelige domstols land, og at man i sagen har overholdt princippet om kontradiktion og lighed mellem parterne
6. at dommen ikke indeholder nogen afgørelse, hvis anerkendelse medfører et resultat, der er åbenbart uforeneligt med den portugisiske stats principper om internationale grundlæggende retsprincipper.

(Artikel 980 i den civile retsplejelov)

15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?

I EU-medlemsstaterne med undtagelse af Danmark kan den interesserede part vælge at anmode om anerkendelse af en afgørelse om skilsmisse, separation eller annullering af ægteskab ved at indsende begæringen til domstolen for familieretlige sager og sager om mindreårige (artikel 122 i loven om retssystemets opbygning). Den stedligt kompetente domstol udpeges ifølge den interne lovgivning i den medlemsstat, hvor anerkendelsessøgsmålet anlægges.

16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmissesager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

Ifølge de nationale lovvalgsregler gælder ægtefællernes fælles nationale lovgivning ved skilsmisse og separation. Har de ikke samme nationalitet, anvendes lovgivningen i det land, hvor de har deres sædvanlige bopæl, eller, i mangel af en sådan, lovgivningen i det land, som familien synes tættest tilknyttet (artikel 52, stk. 1 og 2, i den civile lovbog).

Hvis der imidlertid i løbet af ægteskabet finder en ændring sted i den gældende lov, kan separation eller skilsmisse kun begrundes i hændelser forud for en sådan ændring (artikel 55, stk. 2, i den civile lovbog).

Links til den gældende lovgivning

[Den civile lovbog](#)

[Civilstandsloven](#)

[Den civile retsplejelov](#)

[Sager, der henhører under anklagemyndighedens og civilstandsregistrets kompetence](#)

[Bekendtgørelse nr. 13/2018](#)

[Loven om retssystemets opbygning](#)

[Adgang til lovgivning og domstole](#)

[Forordning \(EF\) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 — retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar](#)

Afsluttende bemærkning

Oplysningerne i dette faktablad er generelle, ikke udtømmende og ikke bindende for kontaktpunktet, Det Europæiske Retlige Netværk for Civil- og Handelssager, domstolene eller andre modtagere. Der skal altid tages udgangspunkt i gældende lovgivning.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.

■ Sidste opdatering: 20/12/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.